

Financieel verslag

2023

**STICHTING LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT
te De Bilt**

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG

	pagina
1. Algemeen	4
2. Bestuursverslag	5

JAARREKENING

1. Balans per 31-12-2023	12
2.A. Staat van baten en lasten over 2023 categorale weergave	14
2.B. Staat van baten en lasten over 2023 functionele weergave	15
3. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	17
4. Toelichting op de balans per 31-12-2023	18
5. Toelichting op de staat van baten en lasten over 2023	24
6. Toelichting lastenverdeling	28
7. Wet normering topinkomens 2023	29

BIJLAGEN

1. Specificatie fonds projecten, fonds projectsubsidies Provincie Utrecht en fonds Nationale Postcodeloterij	32
2. Specificatie bestemde reserves	33
3. Specificatie besteding bijdrage Nationale Postcodeloterij	34
4. Specificatie activiteiten basissubsidie 2023	35

CONTROLEVERKLARING

36

BESTUURSVERSLAG

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

1. Algemeen

Doelstelling

De stichting heeft tot doel (conform de geactualiseerde statuten van 7 maart 2022):
'Het behouden, beheren en ontwikkelen van cultureel erfgoed, landschap en natuur in de Provincie Utrecht, alsmede de presentatie hiervan aan het publiek, een en ander in de ruimste zin van het woord'.

Structuur

Directeur/ bestuurder van de stichting is dhr. I.G.J. Brautigam.

Sinds 1 juli 2016 is de heer Brautigam tevens directeur-bestuurder van de Stichting Landschapsbeheerploegen Utrecht. Naast zijn functie als statutair directeur bekleedde dhr. Brautigam de volgende bestuursfunctie:

Lid bestuur stichting Streekfonds Utrechtse Heuvelrug (onbezoldigd)

De Stichting wordt aangestuurd door een directie en een Raad van Toezicht.

De raad van toezicht was per ultimo kalenderjaar als volgt samengesteld:

- Mevr. M. Maasdam	voorzitter
- Mevr. M.H.A. van den Ham	lid
- Mevr. B.A.M. Fijen	lid
- Mevr. D.E. Fröling	lid
- Mevr. M.A. Pel	lid
- Dhr. J.A. van Dijk	lid

Het lidmaatschap van de RvT is een vrijwilligersfunctie. De leden worden benoemd door de RvT voor een periode van 4 jaar met de mogelijkheid om voor één termijn herbenoemd te worden. De leden van de RvT ontvangen een jaarlijkse vrijwilligersvergoeding van maximaal € 250,-.

Subsidie Provincie Utrecht 2021 t/m 2024

De Provincie Utrecht heeft voor de jaren 2021 t/m 2024 de volgende subsidie verleend:

Exploitatiesubsidie op grond van de Algemene Subsidieverordening Provincie Utrecht
beschikkingnummer 821D81A2 dd. 26 januari 2021 voor 4 jaren totaal 6.045.636
waarvan:

- voor Landschap	1.471.304
- voor Erfgoed	4.574.332

In 2021 is verder een eenmalig aanvullend exploitatiesubsidie ontvangen voor
ondersteuning aan de heropening van de Cultuur en Erfgoedsector na coronatijd
beschikkingnummer 8227F399 dd. 20 juli 2021

62.500
6.108.136

Aanpassing subsidie 2022 tm 2024 in verband met indexering,
beschikkingnummer 239-300590d.d. 20 april 2023

- Landschap	74.313
- Erfgoed	226.332
- Aanvullend Arbo	77.250
	6.486.031

Stand per 1 januari 2023

533.685

In 2023 is geboekt

1.653.086

In 2023 ontvangen voorschotten exploitatiesubsidie

(1.891.611)

Te vorderen per 31 december 2023

295.160

In 2023 zijn voor diverse projecten subsidies ontvangen van de Provincie Utrecht, Gemeenten, Waterschappen, de Nationale Postcode Loterij en overige Fondsen. Een deel hiervan moet nog in volgende jaren worden verantwoord en afgerekend.

2. Bestuursverslag

2023 was een bewogen jaar voor Natuur en Landschap en het erfgoed. Aan het besef dat het echt slecht is gesteld met de kwaliteit van de leefomgeving in onze provincie is geen ontkomen meer. Het feit dat dit toch door bepaalde beroepsgroepen in ons werkveld wordt ontkend, gebagatelliseerd en/of met technocratische argumenten wordt ontkracht is even schrijnend als onvoorstelbaar. Landschap Erfgoed Utrecht stelt dit regelmatig aan de kaak in verschillende werk- en stuurgroepen, echter met niet al te veel impact. Men ziet de 'roze olifant' en geeft er de voorkeur aan daar vooral om heen te praten. Dat maakt onze rol erg lastig, maar door de passie van de betrokken collega's blijven we positief strijdbaar om de natuur en het landschap te redden en te herstellen met een uiteenlopende reeks aan zinvolle projecten.

Bij erfgoed speelde de ratificatie van het verdrag van Faro een grote rol. Participatie is rondom het beheer en de beleving erfgoed van doorslaggevend belang. Het vergt een andere manier van werken met de netwerken en de erfgoedgemeenschappen en dat is nog even zoeken. Daarnaast speelt de digitalisering van erfgoed een belangrijke rol. Landschap Erfgoed Utrecht heeft daarin het voortouw genomen en ontwikkelt samen met Netwerk Digitaal Erfgoed en Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed projecten voor de sector waarbij erfgoedgemeenschappen kunnen aansluiten. Dit krijgt in 2024 een vervolg.

Enkele voorbeelden

Landschap en Soorten 2023

Natuurvisie

Landschap Erfgoed Utrecht is één van de twee initiatiefnemers geweest voor het ontwikkelen van de natuurvisie Utrecht. Deze is gericht op de toekomstige inrichting van de natuur en het landschap in de provincie Utrecht. Een toekomst waarin de natuur de ruimte krijgt. Een visie die verder gaat dan tijdelijke noodmaatregelen. Een visie die bouwt aan duurzaam systeemherstel, integrale oplossingen en gebiedsprocessen. De natuurvisie beschrijft gedetailleerd de toekomstscenario's voor de zes belangrijkste landschapstypes in de provincie Utrecht: veenweidegebied, de laagveenmoerassen, het rivierengebied, Utrechtse Heuvelrug, Eem en Randmeren en de Gelderse Vallei. Per landschapstype laten we zien hoe in Utrecht tot duurzaam natuurherstel kan worden gekomen.

De natuurvisie is bij veel (belangen)organisaties gepresenteerd en veel organisaties hebben zich erbij aangesloten. Het is over het algemeen met enthousiasme ontvangen.

In 2024 vindt er een nadere uitwerking plaats van de Natuurvisie Utrecht 2050.

Basiskwaliteit Natuur en Meetnet Landschapselementen

Vogelbescherming Nederland heeft drie jaar geleden de term Basiskwaliteit Natuur gelanceerd. Bij Basiskwaliteit Natuur is het uitgangspunt dat de noodzakelijke omstandigheden aanwezig zijn voor het juiste leefmilieu van algemene soorten flora en fauna. Basiskwaliteit is daarbinnen de minimale vereiste waaraan bodem, water en landschap moeten voldoen om het gewenste niveau van biodiversiteit duurzaam in stand te houden.

Vogelbescherming, Soortenorganisaties en LandschappenNL zijn een project gestart om vrijwilligers te betrekken bij het monitoren van de basiskwaliteit natuur en landschap. Hiervoor werd een monitortool ontwikkeld om naast planten- en diersoorten ook het landschap in kaart te brengen. Landschap Erfgoed Utrecht heeft van Vogelbescherming Nederland de opdracht gekregen om het zogenoemde Meetnet Landschapselementen, dat door LEU is ontwikkeld, in te passen in de te ontwikkelen monitortool en heeft daarvoor in 2023 de eerste stappen gezet.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Uitdeelacties bomen (Plan Boom)

Na het grote succes van de voorgaande jaren werden er in 2023 15.000 bomen uitgedeeld aan grondeigenaren in de provincie Utrecht. Tijdens de actie werden bomen voor twee karakteristieke landschapselementen uitgedeeld: een houtsingel en geriefhoutbosje. Deze staan symbool voor de verscheidende landschappen die het Utrechtse landschap te bieden heeft.

Houtsingels en geriefhoutbosjes zijn erg belangrijk in het agrarisch cultuurlandschap van de provincie Utrecht. Dagvlinders, kleine zoogdieren, wilde bijen en vele vogels leven in of in de omgeving van deze landschapselementen. Ze zijn daarom van groot belang om te behouden en uit te breiden.

Deze actie wordt georganiseerd in het kader van Plan Boom, nummer 20 in de Duurzame top 100 in 2022.

Wilde bijen

Tegen de historische stadskern van Woerden aan ligt Park Bredius. De blauwe metselbij is een bijzondere bewoner van dit landgoed. Samen met vrijwilligers van het park zijn we aan de slag gegaan om een blijvend geschikt biotoop te maken voor de blauwe metselbij en daarmee ook voor andere langtong hommels en wilde bijen die eveneens in het gebied voorkomen. We hebben bijenhôtels gemaakt, een leemwand aangelegd en de vrijwilligers hebben een cursus gevolgd over bijvriendelijk beheer.

Natuurgebied Kwinteloijen is 74 ha groot gelegen in de gemeente Rhenen. Deze voormalige leemgroeve is het leefgebied van de bijzondere zwarte sachembij. Deze bij was rond 1950 nog algemeen in Nederland, maar is in aantal zeer fors afgenomen. De zwarte sachembij heeft open grond nodig zonder begroeiing om te nestelen. Samen met de gemeente Rhenen en de Natuurgroep Kwinteloijen zijn we aan de slag gegaan in natuurgebied Kwinteloijen om het leefgebied te verbeteren zodat deze enige populatie zwarte sachembij boven de grote rivieren behouden kan blijven.

Erfgoed

Erfgoeddag 2023

Voor de derde editie van de Utrechtse Provinciale Erfgoeddag is vanuit Landschap Erfgoed Utrecht een samenwerking aangegaan met de Universiteit Utrecht. Het thema was: "Verrijk je bereik: vergroot je publieksbereik met digitalisering". De Erfgoeddag vond plaats op 7 juni in het Academieggebouw van de Universiteit Utrecht in het centrum van Utrecht. Door veel promotie en ruchtbaarheid zorgde dit voor een opkomst van 200 deelnemers. Gemiddelde waardering van de Erfgoeddag was: 8,3. Een terugblik op de dag staat op de website van Landschap Erfgoed Utrecht waar ook de lezingen van de drie keynote sprekers zijn terug te kijken. Enkele quotes van deelnemers:

"Ik ga veel congressen af maar lang geleden dat ik zo veel interessante sprekers bij elkaar heb gehoord".

"Blijf dit vooral doen!! Het belang van de "ontmoetings- en netwerk-functie" van deze dag is wellicht niet te meten, maar super belangrijk".

"Het was perfect georganiseerd en de sfeer was uitstekend".

Archeodag 2023

Op donderdag 15 juni vond in Castellum Hoge Woerd de jaarlijkse Archeodag plaats voor archeologievrijwilligers in de provincie Utrecht. Ca. 80 deelnemers waren aanwezig. Dit jaar werd samengewerkt met gemeente Utrecht en Museum Hoge Woerd en was een mooi programma gemaakt bestaande uit lezingen, rondleidingen, een borrel en tot slot de première van de Grote Archeologieshow. In deze theatershow ('stand-up archeologie'), die 's avonds opnieuw werd gegeven voor een algemeen publiek, werden 9 flitspresentaties gegeven van elk ca. 10 minuten over bijzondere vondsten en ontdekkingen in de provincie Utrecht. Gemiddelde waardering van de Archeodag was: 8,8.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

PAN Event 2023

Op zaterdag 1 juli vond voor de derde keer het PAN Event plaats. Dit jaar organiseerden we deze in samenwerking met het onderzoeksproject Constructing the Limes van Universiteit Utrecht. Ondersteuning werd verleend door het nationaal meldpunt PAN, DDA Nederlandse vereniging voor metaaldetectie, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Vrije Universiteit Amsterdam. Het event vond plaats op de universiteit in de binnenstad van Utrecht. Er was onder meer de mogelijkheid om vondsten te fotograferen, direct te registreren in het nationale meldpunt PAN en om vondsten op de metaalsamenstelling te laten meten via de technieken XRF (via röntgenfluorescentie) en laser ablation.

Het delen van kennis en het samenbrengen van archeologen en hobbyarcheologen die als vrijwilliger meehelpten met het in kaart brengen van de Utrechtse geschiedenis aan de hand van hun vondsten is erg belangrijk in de bereidheid tot het (blijven) melden van archeologische vondsten. Gemiddelde waardering van het PAN Event was: 8,3.

Erfgoededucatie

Cultuurprogramma

In het Cultuurprogramma dat Kunst Centraal in samenwerking met Landschap Erfgoed Utrecht uitvoert, krijgt een basisschoolleerling elk jaar een project waarin kunst en erfgoed in de eigen omgeving centraal staat. Elke kind ontmoet, onderzoekt, ontdekt en beleeft een rijke schakering aan mensen, gebouwen en plekken in zijn eigen leefomgeving. Via het Cultuurprogramma van Kunst Centraal bereikte Educatie zo'n 56 procent van alle basisscholen in de provincie Utrecht met lesprogramma's. Sinds schooljaar 2022-2023 werken we ook voor de scholen in de gemeente Wijk bij Duurstede en in schooljaar 2023-2024 is de gemeente Rhenen erbij gekomen. Het aantal scholen waarmee contact is stijgt komend schooljaar (2024-2025) daarmee naar 238. Meer dan 35% in het programma zijn erfgoedprojecten van Landschap Erfgoed Utrecht of projecten met erfgoed (dus samenwerkingsprojecten van Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht). In het schooljaar 2022-2023 gaven scholen Landschap Erfgoed Utrecht een gemiddelde waardering van 7,9 voor onze erfgoedprojecten in het Cultuurprogramma.

Advies en expertise

In de rol van verbinder, inspirator en expertisepartner voor erfgoededucatie in Utrecht werden trainingen, workshops, inspiratie en advies gegeven net als good practices op het gebied van scholen en culturele instellingen, waaronder:

- Meer dan 8 x per jaar trainingen of workshops aan onder andere leerkrachten, interne cultuurcoördinatoren, studenten aan lerarenopleidingen.
- Ondersteuning van erfgoedinstellingen en hun vrijwilligers bij het omgaan met schoolklassen, bij het toepassen van activerende didactiek en het ontwikkelen van een erfgoedwijze blik op een collectie. Bewustmaking van inclusiever denken door leerlingen de ruimte te geven hun eigen denken te onderzoeken, hun eigen mening te vormen en hieraan betekenis te geven.
- In 2023 is 2x de training Interactief Rondleiden verzorgd met een opkomst rond de 15-20 deelnemers per keer. In 2023 is een nieuwe training ontwikkeld: storytelling.
- Er is een Landingspagina ontwikkeld voor het onderwijs voor herdenkingsjaar Slavernij. Erfgoedwijzer met de klas

Niet iedereen denkt en voelt hetzelfde bij erfgoed. Wie bepaalt eigenlijk of iets erfgoed is? En wat kunnen de verschillende belangen en emoties zijn rond erfgoed? Zowel voor scholen als instellingen is het erfgoedwijzer denken een mooie activerende en meer inclusieve manier van kijken naar erfgoed. Landschap Erfgoed Utrecht is penvoerder van de Fonds voor Cultuurparticipatie-aanvraag Erfgoedwijzer. Het project is in 2023 afgesloten en heeft geresulteerd in een website met concrete lesvoorbeelden, waarop materialen waaronder animaties, werkvormen en lesvoorbeelden voor in de klas. Daarnaast is er een scholingsmodule ontwikkeld om leerkrachten erfgoedwijs te maken en instellingen op een erfgoedwijze manier naar hun collectie en educatieve aanbod te laten kijken. In 2023 is hierin ook samengewerkt met een buitenschoolsprogramma van Cinekid voor het jaarlijkse filmfestival en met de Reinwardt academie, Imagine IC, Marnix Academie (pabo),

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Het is jouw Wereld

Zoals in de eerste alinea van dit verslag beschreven is de druk op ons werkveld groot. Erg groot. We zoeken naar wegen om meer mensen als vrijwilliger aan ons te binden en om meer mensen beter te laten kijken naar hun omgeving om zo betrokken te raken. Als we niets doen, of blijven doen wat we deden, komen we niet verder en gaat de natuur nog meer achteruit en verdwijnt onvervangbaar erfgoed uit het zicht. Het opgeheven vingertje gebruiken om de waarschuwingen over natuur en erfgoed kracht bij te zetten werkt (natuurlijk) averechts. En eerder tegenovergesteld. Daarom zochten we naar een aansprekend alternatief dat mensen aanspoort, bewust maakt en in beweging zet. We vonden dat in de strategische pay off “Het is jouw wereld”. Deze uitspraak doet een beroep op mensen om zelf in actie te komen, hoe dan ook, want het is hun wereld. Met dit thema zijn we eind 2023 gestart in al onze communicatie om mensen bewust te maken en om hen aan te sporen in actie te komen en zich aan Landschap Erfgoed Utrecht te verbinden. Overal waar we zijn, optreden, de discussie aangaan, op de bres springen, mooie communicatie maken, kortom: overal waar we zijn of komen laten we dit geluid horen. We willen en moeten eenvoudig meer van ons werk gaan doen, anders hoeft het niet meer. Het klimaat verandert 10x sneller dan de biodiversiteit dat kan bijbenen. Er is werk aan de winkel. Daarom willen we groeien in werk en groeien in aantal mensen dat met ons mee doet! Dat is één van de doelen voor 2024 en de komende beleidsperiode. Het is jouw wereld.

Eigen vermogen

De algemene reserve is door het bestuur van Stichting Landschap Erfgoed Utrecht aangewezen en dient als waarborg voor de continuïteit van de organisatie. Het streven van Landschap Erfgoed Utrecht is dat de algemene reserve tussen de € 500.000,- en 1 maal de jaarkosten van de werkorganisatie ligt. Deze jaarkosten bedroegen in 2023 € 2.138.202,-. Op basis van een eerste risicoanalyse zou de hoogte van de algemene reserve € 1.500.000,- moeten bedragen.

In de subsidieverlening van 2021-2024 heeft de Provincie Utrecht aangegeven dat jaarlijks 10% van de desbetreffende subsidiejaarschijf gereserveerd mag worden voor het volgende boekjaar, omdat het uitgavepatroon meestal niet geheel synchroon loopt met de uitvoering van de activiteiten. Dit bedrag tot en met 2023 bedraagt € 168.536,-. Een overschrijding van de maximaal toegestane reservevorming zal bij de (tussentijdse) vaststelling worden teruggevorderd. De opgebouwde egaliseringsreserve per 31 december 2020 blijft hierbij buiten beschouwing en dient uiterlijk 31 december 2024 te zijn besteed.

In de fondsen zijn de verleende projectsubsidies van onder andere de provincie Utrecht, gemeenten en andere instellingen, welke nog niet zijn besteed, opgenomen. De bestedingsdoelen zijn beperkter dan op basis van de doelstelling van Landschap Erfgoed Utrecht zou zijn toegestaan en deze beperkingen zijn op basis van subsidievoorwaarden door derden aangebracht. Vanaf 2018 daalde de waarde van deze “subsidieportefeuille”, waardoor onze werkvoorraad niet meer voor een heel jaar toereikend is. In 2021 lijkt deze trend te zijn doorbroken. In plaats van grote meerjarige projecten worden er meer kleinere kortlopende projecten binnengehaald. Hierdoor is een intensievere acquisitie noodzakelijk.

Besteed aan doelstelling (zie staat van baten en lasten functionele weergave)

Het percentage besteed aan de doelstelling van de totale lasten bedraagt in 2023 84%, de kosten van werving, beheer en administratie bedragen 16% (werving 7% en beheer en administratie 9%). We streven er naar dat de kosten van werving, beheer en administratie niet meer dan 20% van de totale lasten bedragen.

De gerealiseerde verhouding tussen wervingskosten en de som van geworven baten (baten acties van derden) bedraagt 71%. Opgemerkt moet worden dat de wervingskosten ook betrekking hebben op het verwerven van overige projectsubsidies en -inkomsten. Worden deze meegeteld, dan bedraagt de verhouding 25%. We streven uiteindelijk naar een verhouding van 10%.

Resultaat

Het jaar 2023 wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 78.942,-. Dit wordt met name veroorzaakt doordat per saldo de dotaties aan de fondsen lager zijn dan de ontrekkingen (toegelicht onder Eigen vermogen, fondsen).

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Risico's en onzekerheden

De inflatie schoot in 2022 omhoog. In 2023 is de nieuwe CAO afgesloten met een gemiddelde loonstijging van 7%. Voor de CAO Ingaande 1 juli 2024 is de verwachting was dat de bonden er wederom fors in gaan met flinke looneisen. Het personeelsbestand liet in 2023 schommelingen zien die niet verwacht waren. De motivaties om te vertrekken waren wel begrijpelijk, zoals vertek na 17 jaar en/of positie verbeteringen. Voor 2024 zijn ook enkele wijzigingen voorzien, echter niet onoverkomelijk. De druk die daardoor op de declarabiliteit komt te liggen vergt grote aandacht. Gelukkig is de arbeidsmarkt niet ongunstig voor nieuwe aanwas; van organisaties als de onze gaat grote aantrekkingskracht uit.

Het verkrijgen van nieuwe projecten en daaraan gekoppelde dekking, ofwel de acquisitie, is en blijft een belangrijk punt van aandacht, essentieel voor de borging van de continuïteit van de organisatie. We zullen streven naar het handhaven van de instroom van nieuwe projecten op een gelijk niveau als in voorgaande jaren in de wetenschap dat de subsidiëring voor het project STAMU wegvalt in de nieuwe beleidsperiode.

Financieel beleid en governance

Het werken met gemengde financiering, risicobeheer, toezicht en verantwoording is maatschappelijk gezien zwaarder gaan wegen. Daar is de Raad van Toezicht (RvT) van Landschap Erfgoed Utrecht zich terdege van bewust. In het draaiboek Aansturing partnerinstellingen staat dat partnerinstellingen moeten werken volgens de negen principes van de Governance Code Cultuur. Dit is besproken door de RvT en de directeur-bestuurder. Zij kwamen tot de conclusie dat de basis goed op orde is. De RvT heeft bewust voor een raadvantoezicht-model gekozen. De statuten beantwoorden daaraan en het model is geïmplementeerd. In het directiereglement is vastgelegd wat de taken, bevoegdheden en de werkwijze van het bestuur zijn. Er is een externe vertrouwenspersoon aangesteld bij wie medewerkers terecht kunnen als zij dat nodig vinden. Het bezoldigingsbeleid is vastgelegd, samen met de inrichting van de organisatie. Het beleid, de uitvoering en de verantwoording zijn ook vastgelegd. Belangrijke besluiten worden in notulen opgenomen. De taken, verantwoordelijkheden en werkwijze van de RvT zijn vastgelegd en de RvT handelt daarnaar. De RvT bespreekt jaarlijks zijn eigen functioneren.

Het bestuur is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle. Landschap Erfgoed Utrecht werkt intern via scheiding van functies. De raad van toezicht benoemt de externe accountant en stelt de jaarverslagen vast.

Vooruitzichten

De relatie met onze grootste financier, de Provincie Utrecht, is goed te noemen, maar staat wel onder druk. Provincie Utrecht wil meer bepalend zijn en meer controle dan tot nu toe is geweest. Dat is niet in lijn met het 'aansturingsmodel partnerorganisaties' van Provincie Utrecht. Dat leidde tot wrijving, de verwachting en intenties van beide partijen is daar positief uit te komen door samen te werken aan het nieuwe beleidsplan 2025-2028 en het werkplan 2025. De subsidies over die periode lijken, aldus de Provincie Utrecht, gelijk te blijven hoewel daar geen garanties voor worden afgegeven. Omdat de hoogte van de exploitatiesubsidie voor de nieuwe beleidsperiode nog niet vaststaat is er sprake van een grotere onzekerheid of wij onze activiteiten vanaf 2025 in de huidige omvang kunnen voortzetten ten opzichte van de afgelopen paar jaren.

Ook de relaties met andere opdrachtgevers en sponsors zijn goed en gezien de inspanningen van Business Development in het aangaan van nieuwe partnerships zijn de verwachtingen groot. Het belang van Business Development in onze organisatie blijft hoog op de agenda staan en iedereen wordt daar zoveel mogelijk in betrokken.

Grote zorgen maken we ons over de staat van het landschap en de natuur in Utrecht. Er gaat niet genoeg aandacht uit naar het herstel van de biodiversiteit en er wordt onzes inziens onvoldoende in geïnvesteerd. Het Utrechts Programma Landelijk gebied wordt wel uitgerold maar de voortgang en de financiering van meewerkende partijen blijft achter. Landschap Erfgoed Utrecht kan de komende jaren nog veel meer betekenen, maar het blijft erg lastig daar de handen voor op elkaar te krijgen binnen de provincie. Spannend wordt de nieuwe manier van kijken en beleven van Erfgoed zoals dat door het verdrag van Faro aan verandering onderhevig is. Participatie is het sleutelwoord, maar hoe dat te realiseren is nog in ontwikkeling. Ook digitalisering vormt een essentieel onderdeel van hoe het erfgoed beleefbaar te maken. Onze samenwerking daarin met Netwerk Digitaal Erfgoed vormt daartoe de spil, waarbij een grotere betrokkenheid van Provincie Utrecht wenselijk zou zijn.

Ondanks dit hebben wij er alle vertrouwen in om de komende beleidsperiode door te kunnen gaan met de verwezenlijking van onze doelstellingen en de uitvoering van het nieuwe beleidsplan "Het is jouw wereld" dat op 1 oktober 2024 bij de provincie Utrecht moet zijn ingeleverd.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Begroting 2024

De door de Raad van Toezicht goedgekeurde begroting voor 2024 is als volgt:

Baten

Exploitatiesubsidie Provincie Utrecht	1.708.655
Overige subsidies en inkomsten	948.519
	<u>2.657.174</u>

Lasten

Personeel	1.856.890
Huisvestingskosten	167.660
Kantoorkosten	188.374
Algemene organisatiekosten	44.250
Directe uitvoeringskosten projecten	400.000
	<u>2.657.174</u>

JAARREKENING

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

1. Balans per 31 december 2023

ACTIVA	31-12-2023		31-12-2022	
	€		€	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa [1.1]				
Transportmiddelen	-		-	
Kantoorinventaris	52.208		59.732	
		52.208		59.732
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen [1.2]				
Debiteuren	175.144		69.115	
Nog te ontvangen subsidies	295.162		533.685	
Overige vorderingen en overlopende activa	335.970		304.038	
		806.276		906.838
Liquide middelen [1.3]		839.486		604.750
		<u>1.697.970</u>		<u>1.571.320</u>

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

PASSIVA

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
EIGEN VERMOGEN [1.4]		
Algemene reserve	460.809	464.767
Bestemde reserves	59.155	66.572
Bestemd fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht	168.536	133.547
Bestemde fondsen overige projectinkomsten	<u>507.332</u>	<u>609.888</u>
	1.195.832	1.274.774
KORTLOPENDE SCHULDEN [1.5]		
Crediteuren	104.397	62.916
Belastingen en sociale lasten	97.307	96.799
Overige schulden en overlopende passiva	<u>300.434</u>	<u>136.831</u>
	502.138	296.546
	<u><u>1.697.970</u></u>	<u><u>1.571.320</u></u>

2.A. Staat van baten en lasten over 2023 categorale weergave

	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
	€	€	€
Baten			
Exploitatiesubsidie Provincie Utrecht [2.1]	1.653.174	1.653.111	1.580.147
Overige subsidies en inkomsten [2.2]	942.103	876.103	906.241
	<u>2.595.277</u>	<u>2.529.214</u>	<u>2.486.388</u>
Lasten			
Personeel [2.3]	1.774.084	1.768.890	1.705.532
Huisvestingskosten [2.4]	148.470	141.924	144.509
Kantoorkosten [2.5]	178.250	180.600	141.850
Algemene organisatiekosten [2.6]	37.376	37.800	32.004
Directe uitvoeringskosten projecten [2.7]	536.040	400.000	383.176
	<u>2.674.220</u>	<u>2.529.214</u>	<u>2.407.071</u>
Resultaat boekjaar	<u>(78.942)</u>	<u>-</u>	<u>79.318</u>
Verwerking resultaat			
Onttrekking aan bestemde fondsen	(102.556)	-	33.706
Dotatie aan bestemd fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht	34.989	-	31.709
Onttrekking aan bestemde reserves	(7.417)	-	(8.378)
Onttrekking aan algemene reserve	(3.958)	-	22.281
Totaal verwerking resultaat	<u>(78.942)</u>	<u>-</u>	<u>79.318</u>

2.B. Staat van baten en lasten over 2023 functionele weergave

Baten	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
	€	€	€
Baten acties van derden			
Baten van particulieren			
Donaties	1.331	-	1.391
Baten van bedrijven			
Sponsoring, schenkingen	79.356	-	23.219
Baten van loterijorganisaties			
Nationale Postcode Loterij	189.454	187.500	187.500
	<u>270.141</u>	<u>187.500</u>	<u>212.110</u>
Baten van subsidies van overheden			
Exploitatiesubsidie Provincie Utrecht			
Natuur en Landschap	395.861	395.861	384.555
Erfgoed: Utrechts erfgoed beheren en bekend maken	961.847	964.479	911.072
Erfgoed: Cultuureducatie aanbieden	295.466	292.771	284.520
Algemeen, voorheen reserve exploitatiesubsidie	-	-	-
	<u>1.653.174</u>	<u>1.653.111</u>	<u>1.580.147</u>
Projectsubsidies Provincie Utrecht	165.912	142.326	337.592
Overige projectsubsidies en -inkomsten	501.226	546.277	350.568
	<u>2.320.312</u>	<u>2.341.714</u>	<u>2.268.307</u>
Overige baten	<u>4.824</u>	<u>-</u>	<u>5.971</u>
Totaal baten	<u><u>2.595.277</u></u>	<u><u>2.529.214</u></u>	<u><u>2.486.388</u></u>

2.B. Staat van baten en lasten over 2023 functionele weergave

Lasten	Werkelijk 2023	Begroting 2023	Werkelijk 2022
	€	€	€
Besteed aan doelstelling			
Vrijwilligers	367.684	361.303	343.854
Erfgoed	498.433	568.804	541.334
Educatie	274.502	289.465	275.486
Landschap	711.518	586.076	557.773
Communicatie	386.458	300.849	286.320
	<u>2.238.595</u>	<u>2.106.497</u>	<u>2.004.768</u>
Werving baten			
Kosten verkrijging subsidies	<u>193.039</u>	<u>163.785</u>	<u>155.875</u>
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	<u>242.586</u>	<u>258.932</u>	<u>246.427</u>
Totaal lasten	<u>2.674.219</u>	<u>2.529.214</u>	<u>2.407.070</u>
Resultaat boekjaar	<u>(78.942)</u>	<u>-</u>	<u>79.318</u>
Verwerking resultaat			
Onttrekking aan bestemde fondsen	(102.556)	-	33.706
Dotatie aan bestemd fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht	34.989	-	31.709
Onttrekking aan bestemde reserves	(7.417)	-	(8.378)
Onttrekking aan algemene reserve	(3.958)	-	22.281
Totaal verwerking resultaat	<u>(78.942)</u>	<u>-</u>	<u>79.318</u>

Percentage besteed aan doelstelling t.o.v. totale lasten: 84%;

Percentage besteed aan werving, beheer en administratie t.o.v. totale lasten: 16%;

Percentage wervingskosten t.o.v. baten acties derden: 71%;

Percentage wervingskosten t.o.v. baten acties derden en Overige projectsubsidies en -inkomsten: 25%.

3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld onder toepassing van de richtlijnen voor Kleine Organisaties zonder winststreven (RJK C1).

De stichting wenst inzicht te verstrekken in de verhouding tussen de middelen die zijn besteed aan de doelstellingen ten opzichte van middelen besteed aan werving en administratie en beheer alsmede (nader) inzicht te verstrekken in de samenstelling van de baten. Daarom zijn extra toelichtingen opgenomen in de jaarrekening waaronder een functionele weergave van de Staat van baten en lasten.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Toerekening van lasten

De organisatiekosten zijn toegerekend aan de doelstellingen, werving, administratie en beheer op basis van urenbestedingen en berekend aan de hand van een nacaalculatorisch integraal uurtarief.

Continuïteit

Er bestaat nog geen zekerheid over de hoogte van de structurele subsidiering door de provincie voor de nieuwe beleidsperiode (2025-2028). De directie voorziet op basis van ontvangen signalen hierin geen bezuinigingen, garanties zijn nog niet gegeven. Mogelijk zal de omvang van incidentele projectsubsidies wel onder druk komen te staan. De directie zet evenwel in op acquisitie van nieuwe projecten en naar verwachting zal de stichting ook in de komende beleidsperiode een belangrijke rol als partner van de provincie vervullen. Op basis van een door het management uitgevoerde going-concern analyse is de jaarrekening opgesteld uitgaande van continuïteit van de activiteiten. Verwezen wordt ook naar de toelichting welke is opgenomen in het bestuursverslag in de paragrafen Risico's en onzekerheden en Vooruitzichten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Bestemde reserves

Voor delen van het eigen vermogen waarvoor door het bestuur van de stichting een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan, wordt dit deel van het eigen vermogen aangemerkt als bestemde reserve.

Bestemde fondsen

Voor delen van het eigen vermogen waarvoor een beperktere bestedingsmogelijkheid geldt dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan, en deze beperking is door derden aangebracht, wordt dit deel van het eigen vermogen aangemerkt als bestemd fonds.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten en ontvangen subsidies enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

4. Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa [1.1]

Het verloop van de materiële vaste activa over 2023 was als volgt

	Transport middelen	Kantoor inventaris	Totaal
<i>Verloop boekjaar</i>			
Stand per 1 januari	-	59.732	59.732
Investeringsen	-	17.389	17.389
Afschrijvingen	-	(24.913)	(24.913)
Stand per 31 december	-	52.208	52.208

Cumulatieven einde boekjaar

Aanschaffingswaarde	9.250	162.920	172.170
Cumulatieve afschrijvingen	(9.250)	(110.712)	(119.962)
Stand per 31 december	-	52.208	52.208

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Verbouwingen	10% (10 jaar)
Computers en apparatuur	33,33% (3 jaar)
Inventaris	10% (10 jaar)
Transportmiddelen	14% (7 jaar)

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Vlottende activa

Vorderingen [1.2]

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Debiteuren</i>	€	€
Debiteuren	175.144	69.115
Voorziening dubieuze debiteuren	-	-
	<u>175.144</u>	<u>69.115</u>
<i>Nog te ontvangen subsidies</i>		
Provincie Utrecht	295.162	533.685
Overige subsidies	-	-
	<u>295.162</u>	<u>533.685</u>
<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde posten	55.220	50.710
Nog te ontvangen bedragen	14.076	-
Nog te factureren bedragen	201.514	187.322
Rekening-courant Pyramide van Austerlitz	282	1.257
Rekening-courant Landschapsbeheerploegen Utrecht	64.878	64.749
	<u>335.970</u>	<u>304.038</u>
<i>Liquide middelen [1.3]</i>		
Triodos bank rekening courant	212.495	483.051
Rabobank rekening	626.991	121.496
Kas	-	203
	<u>839.486</u>	<u>604.750</u>

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Eigen vermogen [1.4]

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Algemene reserve</i>	€	€
Stand 1 januari	464.767	442.486
Dotatie boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	(3.958)	22.281
Stand 31 december	<u>460.809</u>	<u>464.767</u>
 <i>Bestemde reserves</i>		
Stand 1 januari	66.572	74.950
Onttrekking boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	(7.417)	(8.378)
Dotatie boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	-	-
Stand 31 december	<u>59.155</u>	<u>66.572</u>
 <i>Bestemde reserves per 31 december</i>		
Bestemmingsreserve activa	1.459	4.144
Bestemmingsreserves projecten	57.696	62.428
Stand 31 december	<u>59.155</u>	<u>66.572</u>

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Eigen vermogen [1.4]

	31-12-2023	31-12-2022
<i>Bestemde fondsen</i>	€	€
<i>Fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht</i>		
Stand 1 januari	133.547	101.838
Dotatie boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	34.989	31.709
Stand 31 december	<u>168.536</u>	<u>133.547</u>
<i>Fonds overige projectinkomsten</i>		
Stand 1 januari	609.888	576.182
Onttrekking boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	(102.556)	33.706
Stand 31 december	<u>507.332</u>	<u>609.888</u>
<i>Fonds overige projectinkomsten per 31 december</i>		
Fonds projecten	325.493	342.425
Fonds Nationale Postcodeloterij	10.923	38.470
Fonds projectsubsidie Provincie Utrecht	170.916	228.993
	<u>507.332</u>	<u>609.888</u>

Voor een specificatie van het fonds overige projectinkomsten wordt verwezen naar bijlage 2.

Specificatie fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht

Deel exploitatiesubsidie 2017-2020 per 31-12-2023	4.207
Deel exploitatiesubsidie 2021-2024 per 31-12-2023	<u>164.329</u>
	<u>168.536</u>

In de subsidieverlening van 2021-2024 heeft de Provincie Utrecht aangegeven dat jaarlijks 10% van de desbetreffende subsidiejaarschijf gereserveerd mag worden voor het volgende boekjaar, omdat het uitgavepatroon meestal niet geheel synchroon loopt met de uitvoering van de activiteiten.

Voorstel resultaatbestemming

Aan het bestuur wordt de volgende bestemming van het resultaat voorgesteld:

Onttrekking aan bestemde fondsen	(102.556)
Dotatie aan bestemd fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht	34.989
Onttrekking aan bestemde reserves	(7.417)
Dotatie aan Algemene reserve	(3.958)
	<u>(78.942)</u>

Dit voorstel is in de jaarrekening verwerkt.

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Kortlopende schulden [1.5]		
<i>Crediteuren</i>		
	104.397	62.916
	<u>104.397</u>	<u>62.916</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	42.153	40.556
Omzetbelasting	35.530	39.978
Pensioenpremies	19.624	16.233
Premie SPAWW	-	32
	<u>97.307</u>	<u>96.799</u>
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>		
Vakantiegeld	62.442	55.203
Vakantiedagen	61.026	46.725
Accountantskosten	14.015	12.858
Nog te betalen bedragen/overig	162.951	22.045
	<u>300.434</u>	<u>136.831</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Leasecontract

Met een leasemaatschappij is voor een kopieermachine/printer een leasecontract afgesloten (huurovereenkomst). Het contract loopt van 26 januari 2021 t/m 25 januari 2026. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraagt in 2023 € 2.956,61.

Huur kantoorruimte

De stichting huurt het Koetshuis op Landgoed Oostbroek van Stichting Het Utrechts Landschap. Met ingang van 1 januari 2018 is een contract afgesloten met een looptijd van 5 jaar. In 2023 is deze overeenkomst voortgezet, weer voor een periode van 5 jaar.

Garantiestelling Stichting Landschapsbeheerploegen Utrecht

De stichting heeft een borgstelling van € 40.000 afgegeven aan aanverwante organisatie Landschap Beheer Ploegen Utrecht. Dit ter dekking van een eventueel toekomstig negatief resultaat bij deze stichting.

5. Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
	€	€	€
Exploitatiesubsidie Provincie Utrecht [2.1]			
Natuur en Landschap	395.861	395.861	384.555
Erfgoed			
Utrechts erfgoed beheren en bekend maken	961.847	964.479	911.072
Cultuureducatie aanbieden	295.466	292.771	284.520
Overig exploitatiesubsidie			
Algemeen, voorheen reserve exploitatiesubsidie	-	-	-
	<u>1.653.174</u>	<u>1.653.111</u>	<u>1.580.147</u>
Overige subsidies en inkomsten [2.2]			
Projectsubsidies Provincie Utrecht	165.912	142.326	337.592
Nationale Postcode Loterij	189.454	187.500	187.500
Overige projectsubsidies en -inkomsten	501.226	546.277	350.568
Baten van particulieren	1.331	-	1.391
Baten van bedrijven	57.168	-	23.219
Overige opbrengsten	27.012	-	5.971
	<u>942.103</u>	<u>876.103</u>	<u>906.241</u>

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

LASTEN	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
	€	€	€
Personeelskosten [2.3]			
Lonen en salarissen	1.236.395	1.236.360	1.204.306
Sociale lasten	211.081	200.430	202.733
Pensioenlasten	165.430	152.730	146.587
Overige personeelskosten	161.178	179.370	151.905
	<u>1.774.084</u>	<u>1.768.890</u>	<u>1.705.532</u>
<i>Lonen en salarissen</i>			
Bruto lonen	1.273.638	1.236.360	1.198.581
Reservering vakantiegeld/verlofuren	21.540	-	12.042
Netto diversen	(1.500)	-	2.207
Ontvangen ziekengelduitkeringen	(57.283)	-	(8.524)
	<u>1.236.395</u>	<u>1.236.360</u>	<u>1.204.306</u>
<i>Sociale lasten</i>			
Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen	<u>211.081</u>	<u>200.430</u>	<u>202.733</u>
<i>Pensioenlasten</i>			
Pensioenlasten	<u>165.430</u>	<u>152.730</u>	<u>146.587</u>
<i>Overige personeelskosten</i>			
Ziekteverzuimverzekering	53.526	80.880	65.367
Externe deskundigheid	6.731	10.200	29.331
Arbokosten	5.275	11.050	6.036
Fonds arbeidsmarktbeleid	5.993	7.200	4.493
Reiskosten woon-werk	38.042	40.000	21.407
Deskundigheidsbevordering	9.267	18.750	6.664
Overig	42.344	11.290	18.607
	<u>161.178</u>	<u>179.370</u>	<u>151.905</u>
Aantal FTE	19,8		19,1

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

	Werkelijk 2023 €	Begroot 2023 €	Werkelijk 2022 €
Huisvestingskosten [2.4]	148.470	141.924	144.509
Huur kantoor	78.670	77.074	75.018
Huisvesting facilitair	40.975	35.540	39.676
Servicekosten	20.546	20.550	20.546
Kosten werkschuur	5.122	5.460	6.112
Kosten externe opslag	3.157	3.300	3.157
	148.470	141.924	144.509
Kantoorkosten [2.5]	178.250	180.600	141.850
ICT			
Systeembeheer	25.931	28.923	17.844
Aanschaf en afschrijving	22.164	17.992	6.109
Software licenties	66.936	77.231	66.602
Backup	3.630	4.066	3.630
Overige ICT-kosten	14.104	4.898	4.796
	132.765	133.110	98.981
Bureaunkosten			
Accountant	17.190	16.050	16.060
Salarisadministratie Raet	4.767	4.320	4.525
Algemene bureaunkosten	8.983	11.020	7.063
Telefoon	4.045	7.100	4.783
Kopieerkosten/drukwerk	3.066	3.260	3.330
Porti	1.839	1.500	2.211
Verzekeringen	5.595	4.240	4.897
	45.485	47.490	42.869

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
	€	€	€
Algemene organisatiekosten [2.6]			
Afschrijving debiteuren	-	1.500	-
Juridisch advies	1.119	6.000	3.320
Bedrijfswagens	8.198	7.000	3.300
Reis- en verblijfskosten dienstreizen	8.497	8.000	11.238
Kosten Raad van Toezicht	2.198	2.220	2.116
Organisatieontwikkeling	5.675	10.000	8.687
Overige organisatiekosten	11.689	3.080	3.343
	<u>37.376</u>	<u>37.800</u>	<u>32.004</u>
Directe uitvoeringskosten projecten[2.7]			
Uitvoeringskosten	<u>536.040</u>	<u>400.000</u>	<u>383.176</u>

Gebeurtenissen na balansdatum

De Provincie Utrecht heeft medegedeeld dat de jaarlijkse subsidiëring van het Steunpunt Archeologie en monumenten (STAMU) van rond € 150.000,- ingaande de nieuwe beleidsperiode wordt beëindigd.

Ondertekening door de directie en Raad van Toezicht

De Bilt, 26 juni 2024

Dhr. I.G.J. Brautigam, Directeur-bestuurder

Mevr. M. Maasdam, voorzitter Raad van Toezicht

Mevr. M.A. Pel, lid Raad van Toezicht

Dhr. J.A. van Dijk, lid Raad van toezicht

6. Toelichting lastenverdeling

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Personeel [2.3]	Huisvestings kosten [2.4]	Kantoor kosten [2.5]	Algemene organisatie kosten [2.6]	Directe uitvoerings kosten projecten [2.7]	Totaal	Begroting 2023
Vrijwilligers	268.838	22.499	27.011	5.664	43.673	367.684	361.303
Erfgoed	353.129	29.553	35.480	7.440	72.831	498.433	568.804
Educatie	212.926	17.819	21.394	4.486	17.877	274.502	289.465
Landschap	366.868	30.703	36.861	7.729	269.358	711.518	586.076
Communicatie	210.953	17.654	21.195	4.444	132.211	386.458	300.849
Totaal doelstelling	1.412.713	118.228	141.941	29.763	535.950	2.238.595	2.106.497
Werving baten							
Kosten verkrijging subsidies	160.167	13.404	16.093	3.374	-	193.039	163.785
Beheer en administratie							
Kosten beheer en administratie	201.277	16.845	20.223	4.240	-	242.586	258.932
Totaal	1.774.158	148.476	178.257	37.378	535.950	2.674.219	2.529.214

percentage werving baten van kosten werkorganisatie 193.039 2.674.219 7%

percentage beheer en administratie van kosten werkorganisatie 242.586 2.674.219 9%

Wet normering topinkomens betreffende 2023

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Landschap Erfgoed Utrecht van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor Stichting Landschap Erfgoed Utrecht is € 223.000,-. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte (1 fte= conform cao Bos en Natuur, Ondernemingsdeel de Landschappen 37 uur per week). Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter € 33.450,- en voor de overige leden € 22.300,-, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De totale (onkosten)vergoedingen aan de 6 leden van de Raad van Toezicht bedroegen in 2023 € 2.198,- en bleven hiermee onder geldende normen. Top functionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.900 of minder:

- Mevr. M. Maasdam
- Mevr. M.H.A. van den Ham lid
- Mevr. B.A.M. Fijen lid
- Mevr. D.E. Fröling lid
- Mevr. M.A. Pel lid
- Dhr. J.A. van Dijk lid

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Naam	I.G.J. Brautigam
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband	100%
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.225
Beloningen betaalbaar op termijn	9.880
<i>Subtotaal</i>	125.105
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
Totaal bezoldiging	125.105

Gegevens 2022

Naam	I.G.J. Brautigam
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband	100%
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.558
Beloningen betaalbaar op termijn	8.608
<i>Subtotaal</i>	118.166
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
Totaal bezoldiging	118.166

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2023 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2023 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

BIJLAGE

**Specificatie Fonds projecten, Fonds projectsubsidie Provincie Utrecht
en Fonds NPL**

Fondsnaam	2023	Toevoegen	Onttrekken	2022
(Bedrijfs) Natuurwerkdagen	(1.378)	27.359	(34.930)	6.233
Aanleg, beheer en onderhoud routes	125.051	149.927	(194.836)	169.961
Aansluiting LandschappenNL	4.674	56.000	(55.697)	4.371
Aanvalsplan landschap	1.220	43.164	(51.764)	9.820
Advies erfgoedinstellingen en onderwijs	-	-	(150)	150
Bijzondere Buitendagen	907	11.235	(13.276)	2.948
Buitenplaatsen: erfgoed, verbonden en vernieuwen	-	-	(1.613)	1.613
Buitenplaatsensymposium	-	1.084	-	(1.084)
CRM - website - vrijwilligersplatform	2.480	-	-	2.480
Digitaal Erfgoedplatform Utrecht	-	60.000	(60.000)	-
Doorontwikkeling Erfgoedvrijwilliger	2.418	3.541	(42.112)	40.989
Duurzame landbouw	6.147	44.182	(37.392)	(644)
Erfgoedwijzer	1.739	4.293	(28.391)	25.837
Groen aan de buurt	135.947	135.996	(105.965)	105.917
Groen blauwe dooradering gemeente Soest	126.391	125	-	126.266
Joods Erfgoed	-	-	(72)	72
Landschap en soorten	7.022	42.212	(48.119)	12.930
Landschapsbeheerploegen	(64)	44.370	(52.750)	8.316
Landschapswijzer	2.237	-	-	2.237
Meet je Linielandschap	296	7.390	(7.957)	862
Monitoring weidevogels Collectief Utrecht Oost	-	-	(1.736)	1.736
Natuurontwikkeling onderzoek tegen verdroging	9.774	22.226	(28.190)	15.738
Onderhoud bijzondere landschapselementen en meetnet	6.479	55.146	(57.090)	8.423
Ondersteuning Landelijke database weidevogels	-	1.118	-	(1.118)
Onderwijs	11.952	62.538	(73.269)	22.683
Plan Boom	25.457	52.857	(27.213)	(187)
Praktijknetwerk bloeiende bermen	7.535	-	(3.942)	11.477
Provinciale Erfgoeddag	1.500	-	-	1.500
Pyramide van Austerlitz	-	78.124	(78.124)	-
Romeinse Limes Nederland	(5.413)	-	(7.081)	1.668
Scars of War	-	-	(4.078)	4.078
Schatrijk Utrecht	-	-	(746)	746
Scholing en kennisvergroting vrijwilligers	23.132	34.086	(17.409)	6.455
Steunpunt Archeologie en Monumenten	8.850	150.954	(142.104)	0
Utrecht Altijd, Utrecht Time Machine	3.774	6.122	(7.912)	5.564
Veldgids/e-learning MKLE	7.680	41.304	(33.624)	-
Wilde bijenlinten / Nederland zoemt	(8.474)	19.382	(39.707)	11.852
Zelfanalys	-	5.036	(5.036)	-
	507.332	1.159.771	(1.262.286)	609.887

Specificatie bestemde reserves

Bestemde reserve	2023	Toevoegen	Onttrekken	2022
Fonds activa	1.457	-	(2.685)	4.143
Kleine Landschapselementen	40.902	-	(4.732)	45.634
Onderhoud bijzondere landschapselementen	3.418	-	-	3.418
Ondersteunen Landschapsbeheerploegen	13.377	-	-	13.377
	<u>59.154</u>	<u>-</u>	<u>(7.417)</u>	<u>66.572</u>

Specificatie besteding bijdrage Nationale Postcodeloterij

Project	Kosten	Bijdrage NPL	Overige inkomsten	Totaal inkomsten
(Bedrijfs) Natuurwerkdagen	48.805	30.479	18.326	48.805
Bijzondere buitendagen	18.537	9.218	9.319	18.537
Aansluiting LandschappenNL	56.390	55.697	-	55.697
Aanvalsplan landschap	51.764	51.764	-	51.764
Landschapsbeheerploegen	47.304	15.839	23.911	39.750
Groen traineeschip	2.821	243	2.578	2.821
Kleine landschaps Elementen	2.366	2.366		2.366
Landschap en soorten	133.771	22.006	111.634	133.640
Meetnet Agrarisch Cultuurlandschap	17.654	17.654	-	17.654
Natuurontwikkeling tegen verdroging	17.699	11.735	5.964	17.699
	397.111	217.001	171.732	388.733

Specificatie kosten activiteiten basissubsidie 2023

	Werkelijk 2023				Begroting 2023			
	Erfgoed	Landschap	Educatie	Totaal	Erfgoed	Landschap	Educatie	Totaal
Besteed aan doelstelling								
Erfgoed- en kennisnetwerken	156.290	-	-	156.290	161.200	-	-	161.200
Verhalenplatform UtrechtAltijd	188.441	1.241	1.992	191.674	199.793	1.260	2.040	203.093
Erfgoedbeheer & vrijwilligerswerk	71.820	-	-	71.820	61.886	-	-	61.886
Meldpunt archeologie	90.990	-	-	90.990	94.775	-	-	94.775
Steunpunt digitalisering	53.110	-	-	53.110	55.872	-	-	55.872
Provinciale Erfgoeddag	41.575	-	-	41.575	37.848	-	-	37.848
Klompenpaden	48.412	80.313	-	128.725	49.015	77.979	-	126.994
Vrijwilligers ondersteuning	156.271	269.742	-	426.013	189.891	298.363	-	488.254
Advies, Netwerk en Innovatie	-	-	111.055	111.055	-	-	109.104	109.104
Cultuurprogramma	-	-	107.026	107.026	-	-	104.375	104.375
Cultuureducatie met kwaliteit (CmK)	-	-	42.729	42.729	-	-	40.448	40.448
Communicatie en campagnes	147.321	39.507	31.303	218.131	117.623	38.243	29.382	185.248
Innovatie (CRM)	7.616	5.058	1.361	14.035	5.509	3.500	800	9.809
Totaal doelstelling	961.847	395.861	295.466	1.653.174	973.412	419.345	286.149	1.678.906

CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: De directie van Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Landschap Erfgoed Utrecht per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de richtlijn voor Kleine Organisaties zonder winststreven (Rjk C1) en de subsidiebeschikking d.d. 26 januari 2021 met kenmerk 821DB81A2 van de provincie Utrecht en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het 'Controleprotocol Verantwoording van subsidies vanaf € 125.000,- provincie Utrecht mei 2017' vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Landschap Erfgoed Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over het in het jaarverslag opgenomen bestuursverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, bevat het jaarverslag een bestuursverslag. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat het bestuursverslag:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJK C1 en de subsidiebeschikking d.d. 26 januari 2021 is vereist.

Wij hebben het bestuursverslag gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of het bestuursverslag materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met RJK C1 en de subsidiebeschikking d.d. 26 januari 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 en de subsidiebeschikking d.d. 26 januari 2021 en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de in de subsidiebeschikking genoemde genoemde wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Ede, 13 juni 2024

w.g.

Drs. A. Kas RA
KAS Accountants

BIJLAGE BIJ CONTROLEVERKLARING

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het 'Controleprotocol Verantwoording van subsidies vanaf € 125.000,- provincie Utrecht mei 2017', het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.